

Bild 1

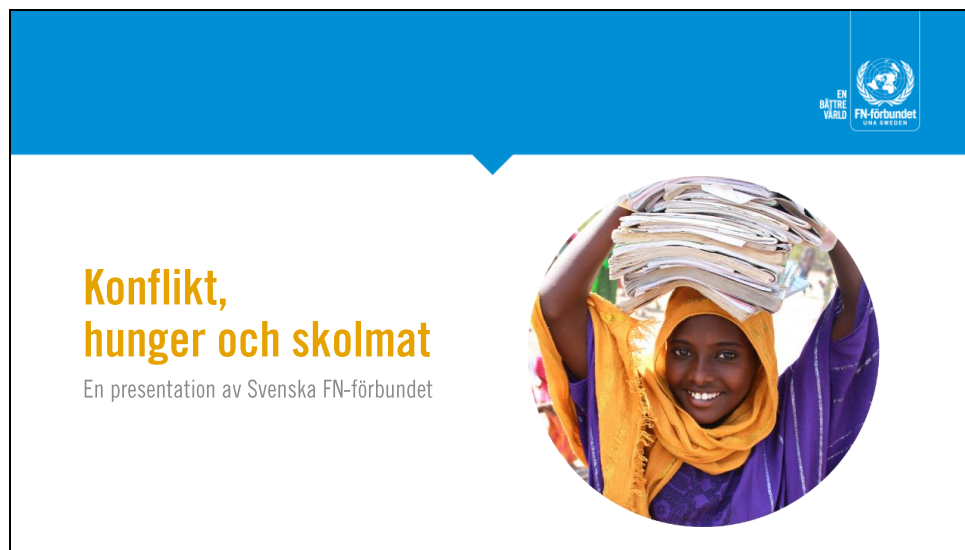

Bild 1:

Vi ska idag prata om relationen mellan konflikt, hunger och skolmat.

Konflikt, krig och aggression

"Aggression" är när:
en stat använder väpnat våld mot en annan stats suveränitet, territoriala integritet eller politiska självständighet, eller på annat sätt bryter mot FN-stadgan. Detta anses vara ett brott mot den internationella freden.

EN BÄTTRE VÄRLD
FN-förbundet
UNA SWEDEN

Bild 2:

Det finns många olika definitioner av krig och konflikt, det är viktigt att definiera det begrepp man avser använda. Vi kommer nu gå in på FN:s definition.

Faktum är att FN inte har en definition av krig. Däremot pratar man om när en stat bryter mot FN-stadgans artikel angående våld mot en annan stat, eller så kallad **aggression**.

Aggression är när en stat använder väpnat våld mot en annan stats suveränitet, territoriala integritet eller politiska självständighet, eller på annat sätt bryter FN-stadgan. Den stat som först använder våld i en konflikt är den som räknas bryta mot FN-stadgan.

Att visa aggression mot en annan stat är ett brott mot den internationella freden enligt FN.

Exempel:

- Invadering eller attack av beväpnade styrkor/militären av en stat på en annan annans stats territorium.
- Militär ockupation
- Bombardera en annan stat (ska genomföras av officiella styrkor, d.v.s. militären, inte rebellgrupper)

Definition: <http://www.bbc.co.uk/ethics/war/overview/aggressor.shtml>

Bild 3

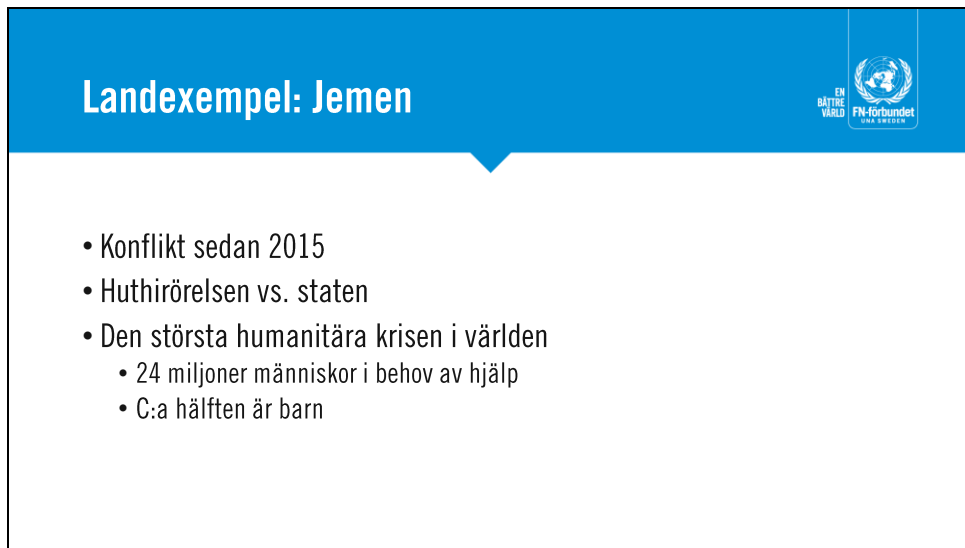

Bild 3:

Idag ser vi konflikter över hela världen. På bilden ser ni stater som är aktiva i konflikter 2019.

Samtidigt som FN definierar krig eller aggression som en stat mot en annan stat, så har det de senaste åren uppstått allt fler konflikter som involverar olika grupper inom länder. Väpnade rebellgrupper som strider om makt över olika områden, som opponerar sig mot staten, och på olika sätt sätter skräck i befolkningen.

Källa: <https://ucdp.uu.se/downloads/charts/>

Landexempel: Jemen

- Konflikt sedan 2015
- Huthirörelsen vs. staten
- Den största humanitära krisen i världen
 - 24 miljoner människor i behov av hjälp
 - C:a hälften är barn

Bild 4:

Den huvudsakliga konflikten i Jemen idag står mellan rebeller från huthirörelsen och de statliga myndigheterna. Flera andra stater har involverats i denna konflikt, Iran genom att de stöttar huthierna (representerar den shiamuslimska befolkningen från norra Jemen) och Saudiarabien (med flera) genom att stötta en militärkoalitionen som stöttar staten.

Utöver dessa två sidor finns det även andra grupper inom landet som är involverade, t.ex. en lokal Al-Qaida-grupp i den södra delen av landet.

Kriget i Jemen är världens största humanitära kris. Idag räknar Unicef med att c:a 24 miljoner människor (c:a 80% av befolkningen) är i behov av humanitär assistens.

<https://www.globalis.se/Konflikter/Asien/jemen>

<https://www.unicef.org/emergencies/yemen-crisis>

Konflikt och hunger

- Hunger <-> konflikt
- C:a 60% av de som lider av hunger bor i konfliktdrabbade områden
- Resolution om hunger och väpnad konflikt

Foto: WFP/Beem Nade

Bild 5:

- Konflikt och hunger blir ofta en ond cirkel. Merparten av de människor som lider av hunger bor i konfliktdrabbade områden. Fred och säkerhet är avgörande för att hungern ska kunna avskaffas.
- C:a 60% av de som lider av hunger bor i konfliktdrabbade områden.
- I maj 2018 antogs en resolution om sambandet mellan konflikt och hunger av FN:s säkerhetsråd. Resolutionen uppmärksammar sambandet mellan konflikt och hunger och den ökande matosäkerheten under senare år som kan bindas till väpnade konflikter. Säkerhetsrådet uppmanar parter i väpnade konflikter att skydda civila och påminner om de åtaganden de har i enlighet med internationell humanitär rätt. Tillgångar som är nödvändiga för matproduktion och matdistribution ska skyddas.

Konflikt och hunger:

<https://fn.se/aktuellt/varldshorisont/konflikt-och-hunger-blir-en-ofta-ond-cirkel/>

Resolutionen:

<https://www.securitycouncilreport.org/whatsinblue/2018/05/security-council-to-adopt-a-resolution-on-hunger-in-armed-conflict.php>

<https://fn.se/aktuellt/ovriga-nyheter/fn-resolution-om-mat-och-konflikt/>

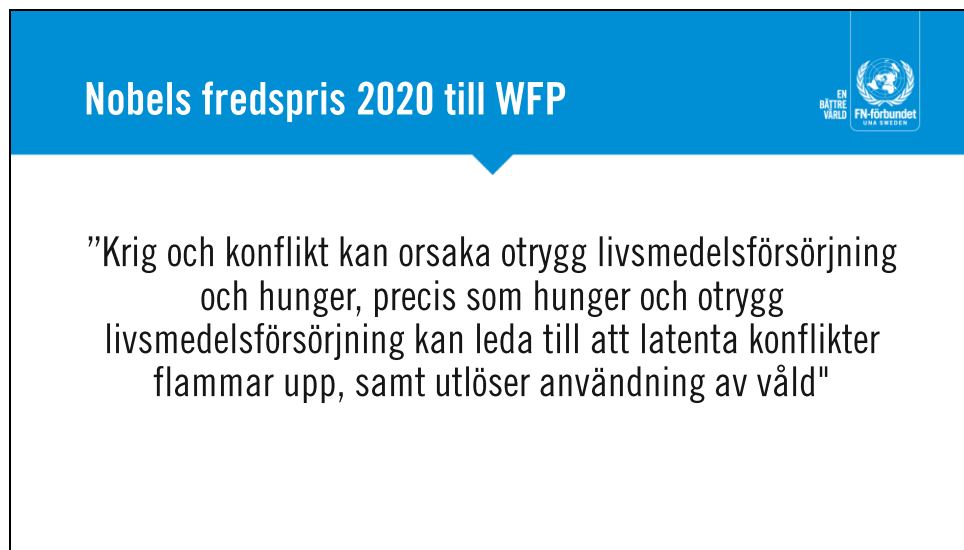

Bild 6:

FN:s livsmedelsprogram WFP, som arbetar med att stoppa hunger, tilldelades Nobels fredspris 2020 "för dess insatser för att tackla hunger, för dess bidrag till att förbättra förutsättningar för fred i konfliktdrabbade områden samt för att agera som en drivande kraft i insatser att förhindra användande av hunger som ett vapen i krig och konflikt".

<https://sv.wfp.org/konflikt-och-hunger>

Om hunger

- Minst 690 miljoner människor lider av hunger
- 840 miljoner människor kommer gå hungriga 2030
- Antalet människor som lider av hunger har ökat sedan 2014

Foto: WFP/Sahad Mijumbi

EN BÄTTRE VÄRLD
FN-förbundet
UNA SWEDEN

Bild 7:

Nu ska vi gå in lite djupare på hunger. Hunger är en obekvämlig eller smärtsam känsla som har orsakats av otillräckligt med energi från matkonsumtion. I vetenskapliga termer kan det refereras till som förlust av mat. Hunger kan leda till under- och felnäring. Under- eller felnäring kan leda till att en människa lider av under- eller övervikt, hämmad tillväxt, otillräckligt intag av vitaminer eller mineraler, eller tynar bort.

Hunger är en av världens största hälsoproblem. 690 miljoner människor, eller en av nio människor, lider av hunger och ännu fler lider av under- eller felnäring. Hungerkrisen går att lösa, men det krävs mer resurser för att nå de allra mest utsatta. Trots att enorma framsteg har gjorts de senaste decennierna ser vi att mer behöver göras, och de senaste åren har vi sett att den positiva trenden har vänt och siffran har istället ökat. Siffrorna över människor som lider av hunger förväntas förvärras i och med covid-19-pandemin. Man räknar med att mellan 83-132 miljoner människor kommer drabbas av hunger.

2019 rapporterades det att 821 miljoner människor led av hunger. Anledningen till varför siffran har gått ner så pass drastiskt var för att siffror från Kina blev tillgängliga. Eftersom en femtedel av världens befolkning bor där så hade dessa data stort avtryck på statistiken.

Källa: The State of Food Security and Nutrition in the World 2020
<http://www.fao.org/documents/card/en/c/ca9692en>

Bild 8

Brist på mat och näring

- Hämmad tillväxt och muskler förtvinar.
- Under- eller felnäring kan leda till dålig kognition, eller kroniska sjukdomar.
- Du riskerar att dö.

Bild 8:

- många barn under fem år dör varje år på grund av undernäring.

Visa filmen: https://www.youtube.com/watch?v=eqrZdUK5C_k

Källa: <https://fn.se/skolmat/hunger-faq/>

Bild 9

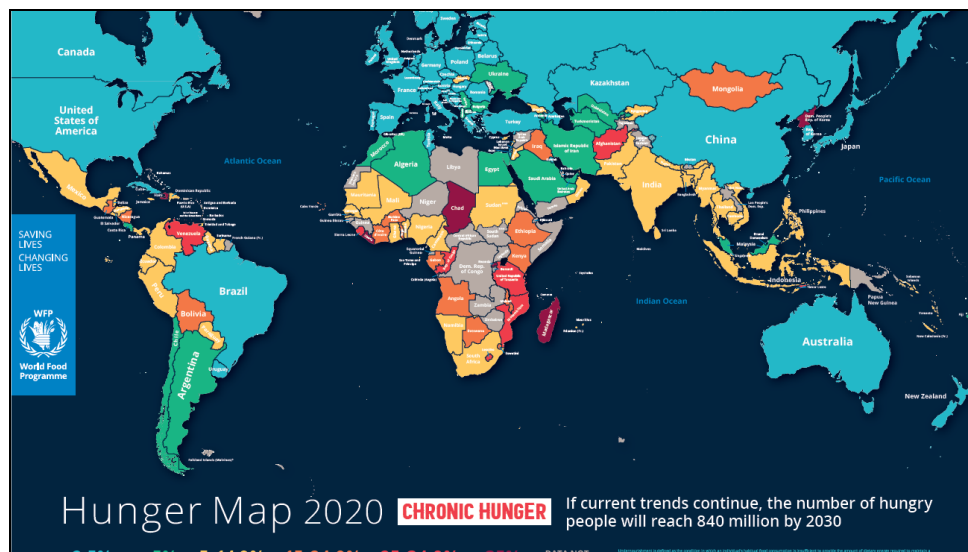

Bild 9:

WFP: s Hunger Map 2020 visar förekomsten av undernäring i befolkningen i varje land 2017-2019. Om de nuvarande trenderna fortsätter kommer antalet hungriga människor att nå 840 miljoner år 2030.

Be eleverna prata om vad färgerna betyder (vad de tror). Går det att se några mönster?

Förekomsten av undernäring i den totala populationen (procent) 2017-19

Blå = 2,5%

Grön = 5%

Gul = 5-24,9%

Orange = 15-24,9%

Klarröd = 25-34,9%

Mörkröd = >35%

Grå = Ej tillgänglig data

<https://www.wfp.org/publications/hunger-map-2020>

Andra vanliga orsaker till hunger

- Klimatförändringar bidrar till torka och översvämningar, vilket påverkar tillgången till mat.
- Fattigdom kombinerat med prishöjningar på mat.

Bild 10:

Under 2018 visade en FN-rapport att konflikt och klimat är de två största vanligaste orsakerna till varför människor lever i så kallad matosäkerhet, d.v.s. att de inte har säker tillgång till mat varje dag.

2018 var det 74 miljoner människor i 21 konfliktdrabbade länder som levde i matosäkerhet. 29 miljoner var relaterade till klimat. 10 miljoner var relaterade till "economic shocks".

Länder som beräknas vara hårdast drabbade av hunger 2019 är Jemen, DR Kongo, Afghanistan, Etiopien, Sydsudan, Nigeria, Sudan och Syrien.

Covid-19 och dess påverkan på hunger

Trenden innan covid-19

- 690 miljoner människor lider av hunger.
- Har gått ner från 821 miljoner 2019 – tillgång till statistik och data.
- Beräkningar visar att nästan 840 miljoner människor kommer gå hungriga 2030.
- Flera länder är på gränsen till svält.

Efter covid-19

- Drivkrafter bakom hunger intensifieras.
- En ökning av hunger i de länder där WFP verkar idag med 82%.
- Mellan 83-132 miljoner människor ytterligare kommer drabbas av hunger.

Bild 11:

Hunger är ett av världens största hälsoproblem. 690 miljoner människor, eller en av nio människor, lider av hunger och ännu fler lider av under- eller felnäring. Hungerkrisen går att lösa, men det krävs mer resurser för att nå de allra mest utsatta. Trots att enorma framsteg har gjorts de senaste decennierna ser vi att mer behöver göras, och de senaste åren har vi sett att den positiva trenden har vänt och siffran har istället ökat. Siffrorna över människor som lider av hunger förväntas förvärras i och med covid 19-pandemin. Man räknar med att mellan 83-132 miljoner människor kommer drabbas av hunger. Beräkningar visar också att antal människor som lider av hunger i länder där WFP verkar kan komma att öka till 270 miljoner människor innan årets slut, vilket är en ökning på 82 %.

2019 rapporterades det att 821 miljoner människor led av hunger. Anledningen till varför siffran har gått ner så pass drastiskt var för att siffror från Kina blev tillgängliga. Eftersom en femtedel av världens befolkning bor där så hade dessa data stort avtryck på statistiken.

Källa: The State of Food Security and Nutrition in the World 2020

Källa: <https://via.tt.se/pressmeddelande/fns-world-food-programme-ska-stodja-det-storsta-antalet-hungriga-manniskor-nagonsin-da-coronaviruset-ruinerar-fattiga-lander?publisherId=1998402&releaseId=3279432>

FN:s livsmedelsprogram WFP

- World Food Programme (WFP)
- Etablerades 1961
- Mål: en värld utan hunger
- Nobels fredspris 2020

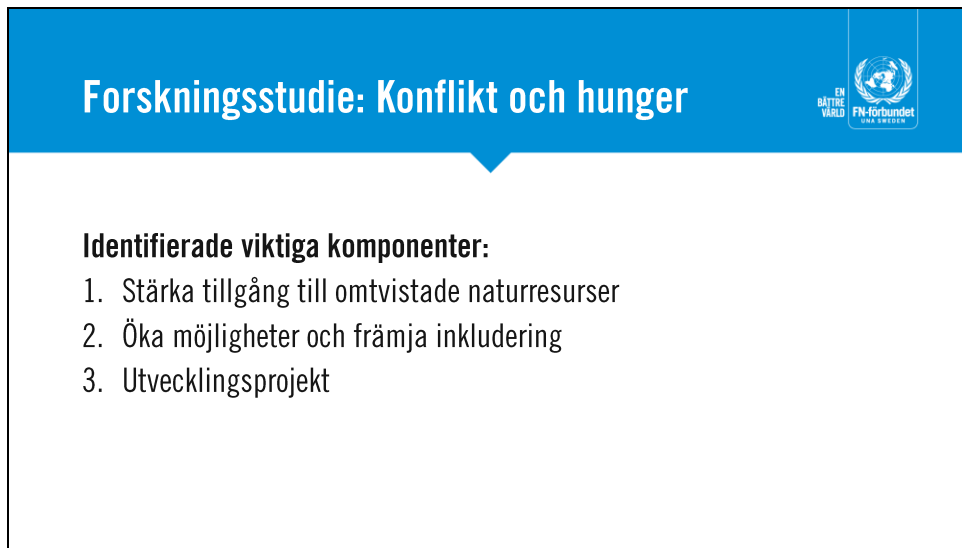
The image shows David Beasley, the Executive Director of the World Food Programme, seated at a conference table. He is wearing a blue suit and glasses, and is speaking into a microphone. A nameplate in front of him reads 'EXECUTIVE DIRECTOR WORLD FOOD PROGRAMME'. Other people are visible in the background, also seated at the table.

Bild 12:

FN består av ett flertal olika program och fonder, och flera av dem arbetar på olika sätt för att stärka och bidra till en hållbar utveckling och ingen hunger. Ett av dessa är FN:s livsmedelsprogram, WFP. De fokuserar främst på att se till att ingen människa behöver gå hungrig, oavsett var de bor, har fötts eller vem de är. De grundades 1961 och leds idag av David Beasley.

Varje dag levererar de livsmedel och annan assistans till några av de mest avlägsna och utmanande delarna av världen — med hjälp av omkring **5 600 lastbilar, 30 fartyg och 100 flygplan**. De arbetar även med mer långsiktig utveckling, som exempelvis Skolmatsprogrammet och är idag världens största skolmåltidsleverantör.

De nordiska länderna är sammanlagt den femte störste givaren till WFP och Sverige är faktiskt den största givaren av flexibelt stöd. Flexibla medel är pengar som inte är öronmärkta till något specifikt projekt, utan kan användas där behovet är störst just då. Det ger WFP möjligheten att reagera snabbt då katastrofer uppkommer, medan öronmärkta bidrag ges till specifika projekt i specifika länder vid en specifik tidpunkt. Under kriser som covid-19 har flexibelt stöd möjliggjort mycket av WFP:s arbete.

Forskningsstudie: Konflikt och hunger

EN BÄTTRE VÄRLD
FN-förbundet
UNA SWEDEN

Identifierade viktiga komponenter:

1. Stärka tillgång till omtvistade naturresurser
2. Öka möjligheter och främja inkludering
3. Utvecklingsprojekt

Bild 13:

Leder WFP:s arbete till någon förändring, och i så fall hur?

WFP och Stockholms internationella forskningsinstitut, SIPRI, ingick 2018 ett partnerskap.

Preliminära upptäckter från en gemensam forskningsstudie mellan WFP och SIPRI, som fokuserar på El Salvador, Irak, Kirgizistan och Mali, indikerar att WFP:s arbete bidrar till förbättra förutsättningarna för fred. Bland annat genom att stärka tillgången till **omtvistade naturresurser (som t.ex. vatten och mark); stärka social sammanhållning och lösa missnöje inom och mellan samhällen; öka möjligheter och främja inkludering, inklusive av unga människor; samt genom att bidra till att stärka statligt ansvarsutkrävande och tillhandahållande av tjänster öka förtroendet mellan invånare och staten.**

Men allra särskilt genom **utvecklingsprojekt** där människor får livsmedelsassistans samtidigt som de bygger eller rehabiliterar samhällelig infrastruktur, exempelvis i form av vägar, bevattningssystem eller vattenreservoarer. Det kan **förbättra en tryggad livsmedelsförsörjning samt minska konkurrensen om resurser.**

Källa: <https://sv.wfp.org/konflikt-och-hunger>

SIPRI rapport: <https://www.sipri.org/publications/2019/other-publications/world-food-programmes-contribution-improving-prospects-peace>

WFP och covid-19

- WFP är vana att arbeta i humanitär miljö och vara där när katastrofen slår till.
- Säkerställa att 138 miljoner människor får fortsatt stöd.
- Logistik för att hjälp ska nå fram.
- Stöttar regeringar att identifiera och ta fram strategier.
- Alternativa lösningar för skolmat

Bild 14:

WFP:s arbete har, som mycket annat, påverkats av pandemin. Covid-19 har orsakat globala störningar i transportsystemen som hälso- och humanitära insatser normalt förlitar sig på för att nå drabbade krisområden. Pandemin riskerar att skada de människor som redan är mest sårbara när det gäller matsäkerhet, undernäring, konflikter och andra typer av katastrofer.

WFP är vana att arbeta i humanitär miljö och vara där när katastrofen slår till. För att minimera pandemins skadeverkningar anpassar WFP sitt arbete för att säkerställa att 138 miljoner människor får fortsatt stöd. Arbetet sker logistiskt för att hjälpen ska nå fram, detta i ett nära samarbete med WHO, FN-systemet, icke-statliga organisationer och regeringar. WFP stöttar bland annat regeringar genom att bistå expertis så som: datainsamling, analyser, policyförslag och stöd.

I länder där skolorna var stängda arbetade WFP tillsammans med regeringen och övriga samarbetsparter för att hitta alternativa sätt att ge barn och deras familjer stöd med mat och näring. Bland de lösningar som redan var igång märktes lunchpåsar att ta hem, hemleveranser av mat samt distribution av checkar eller kontanter.

Källa: <https://www.wfp.org/emergencies/covid-19-pandemic>
<https://fn.se/aktuellt/varldshorisont/den-livsviktiga-skolmaten/>

Vad är matsäkerhet?

EN BÄTTRE VÄRLD
FN-förbundet
UNA SWEDEN

World Food Summit 1996

”När alla människor alltid har fysisk, social och ekonomisk tillgång till tillräcklig, säker och näringsrik mat som uppfyller deras kostbehov och livsmedelspreferenser för ett aktivt och hälsosamt liv.”

Foto: UN Photo/Martine Perret

Bild 15:

Nu har vi pratat en hel del om hunger och konflikt, vilket leder oss vidare till matsäkerhet. Precis som vi pratade om tidigare när det gäller krig finns många olika slags definitioner på vad matsäkerhet, eller food security, betyder och innebär. Under FN-konferensen ”World Food Summit” i Rom år 1996 slogs det fast att matsäkerhet existerar när alla människor alltid har fysisk, social och ekonomisk tillgång till tillräcklig, säker och näringsrik mat som uppfyller deras kostbehov och livsmedelspreferenser för ett aktivt och hälsosamt liv.

Det innebär att följande dimensioner ska uppnås för att en människa ska beräknas leva i matsäkerhet:

- Tillgänglighet till mat. Det produceras eller köps in tillräckligt med mat för att täcka behoven.
- Tillgång till mat. Individerna måste ha tillgång till näringsrik mat.
- Utnyttjande av mat. Detta görs genom rent vatten, sanitet, och hälsovård, för att säkerställa näringsbehoven tillgodoses.
- Det måste finnas tillgång till tillräckligt med mat hela tiden.

WFP:s arbete med Skolmat

- I över 50 år har WFP serverat gratis skolmåltider världen över
- 2019 nådde de ut till 17,3 miljoner barn i 59 olika länder
- Landexempel: Etiopien

Foto: Svenska FN-förbundet

Bild 16:

Sedan 50 år tillbaka ser WFP till att barn får gratis skolmat i utsatta länder och regioner som saknar nationella skolmatsprogram.

2019 levererades skolmåltider till 17,3 miljoner barn i c:a 59 länder.

Etiopien: WFP genomför en rad olika aktiviteter och insatser i Etiopien. De arbetar med den etiopiska regeringen och olika organisationer med program som syftar till att utrota hunger. Vissa program riktar sig mot flyktingarna inom landet, för att säkerställa att de får assistans med livsmedel eller finansiella medel för att på egen hand kunna köpa mat lokalt. De arbetar även med att stärka kapaciteten hos landets logistik och leverantörskedja. WFP når årligen hundratusentals barn genom sitt skolmåltidsprogram.

Källa: <https://sv.wfp.org/oversikt>
<https://fn.se/vi-gor/vi-stodjer-viktiga-fn-projekt-i-varlden/wfp/>

Teddo och Abero började skolan

EN BÄTTRE VÄRLD
FN-förbundet
UNA SWEDEN

Fler barn börjar skolan

Teddo och Abero går på Muka Dehra-skolan i norra Etiopien. De får majsgröt varje dag genom skolmatsprogrammet.

Foto: Svenska FN-förbundet

Bild 17:

De här två killarna, Teddo och Abero, går på Muka Dehra-skolan i Afarregionen. Deras skola är med i WFP:s skolmatsprogram och killarna har därför en chans att få utbildning. Om de inte hade gått i skolan hade de förmodligen istället behövt hjälpa till i familjen, som med att passa familjens kor - även om Teddo och Abero säger att de hade föredragit att spela fotboll istället. De är glada över att få gå i skolan och Abero, som syns bakom axeln på Teddo, vill gärna bli lärare i framtiden. Han vill att ännu fler barn här i Afar ska få chansen till utbildning. En skolmåltid kostar nästa ingenting – 2 kr – men bidrar till att fler barn som Teddo och Abero har hopp för framtiden.

Varför är utbildning viktigt?

- Utbildning bidrar till att bryta fattigdomscykeln.
- Utbildning bidrar till att öka jämlikheten och jämställdheten.
- Utbildning är en nyckel till att uppnå Globala målen till år 2030.

EN BÄTTRE VÄRLD
FN-förbundet
UNA SWEDEN

Photo: Tobias Jones

Bild 18:

Idag är 9 av 10 barn inskrivna i skolan. Det är helt fantastiskt, och många framsteg har vi sett bara de senaste decennierna. Det innebär dock att det fortfarande är 124 miljoner barn i grundskoleålder som inte kommer iväg till skolan alls. Detta beror på flera olika saker. En av de vanligaste anledningarna idag är konflikter. Barn som bor i konflikttrubbade områden eller i flyktingläger har helt enkelt inte samma möjlighet. Andra vanliga anledningar är att barnen måste stanna hemma och hjälpa familjen, att familjen inte har råd att skicka alla barnen till skolan, eller att man som flicka blir bortgift i ung ålder och då riskerar att tvingas sluta i skolan.

Utbildning ger dig färdigheter och kunskap som är bra för att få ett betalt jobb i framtiden. Om du saknar utbildning är det svårare för dig att få samma möjligheter som de som är utbildade.

Utbildning bidrar även till ökad förståelse mellan människor, till mer fredliga samhällen, och människor som fått utbildning lever oftast mer hälsosamt och längre.

Utbildning för alla – under covid-19

- Potentiellt ”en förlorad generation”
- Fler än en miljard barn riskerar hamna efter i sin utbildning
- Finns inga digitala lösningar i hemmet för 463 miljoner barn runt om i världen

Foto: UN Photo

Bild 19:

Påverkan från covid-19 på barn beskrivs av Unicef som potentiellt ”en förlorad generation”. Fler än en miljard barn riskerar att hamna efter i sin utbildning på grund av pandemin, där skolor har tvingats stänga. Vissa har anammat digitala lösningar för att bedriva undervisning i hemmet, men 463 miljoner barn (eller 31 % av barn i skolan globalt) har inte möjlighet till digitala lösningar i hemmet. De elever som inte har tillgång till dator eller internet riskerar att inte kunna fortsätta sin utbildning under pandemin. Många barn riskerar därför att inte kunna återvända till skolan även efter pandemin, vilket är ett enormt bakslag för de framgångar världen upplevt inom utbildning de senaste åren.

Siffror:

- I april 2020 stängde 188 länder sina skolor p.g.a. covid-19
- Över 90 % av länderna anammade digitala lösningar för att fortsätta utbildning på distans
- TV har störst potential att nå flest barn runt om i världen, men de flesta regeringar använde sig av andra digitala plattformar för lärande under pandemin
- Tre av fyra som inte kan nå genom digitala lösningar för lärande bor på landsbygd och/eller tillhör de fattigaste hushållen.

Källa: Education and COVID-19, hämtad i december 2020:
<https://data.unicef.org/topic/education/covid-19/>

Skolmat och covid-19

- 241 miljoner barn saknar idag skolmåltider.
- 49 % av dessa är flickor.
- Anledningen är stängda skolor under covid-19.
- Alternativa program med måltider att ta hem och kontantstöd.

Foto: Svenska FN-förbundet

Bild 20:

Idag saknar 241 miljoner barn skolmåltider, då de inte kan gå till skolan på grund av covid-19. Skolor i en rad olika länder har tvingats stänga på grund av pandemin, vilket innebär att barnen inte längre kan få en skolmåltid från WFP. Ungefär hälften, ca 49%, är flickor.

Bilden är tagen av Carolina Given-Sjölander under en fältresa till skolmatsprogrammet i Etiopien 2014. Flickan går på Kassimskolan och får ta del av gratis skolmåltider om dagarna.

Källa: WFP:s Global monitoring of School meals during COVID-19, hämtad 9 april 2021
<https://cdn.wfp.org/2020/school-feeding-map/>

Läs även: <https://via.tt.se/pressmeddelande/ny-digital-karta-visar-den-forodande-paverkan-av-covid-19-pa-skolemaltider-runt-om-i-varlden?publisherId=1998402&releaseId=3273868>

Bild 21

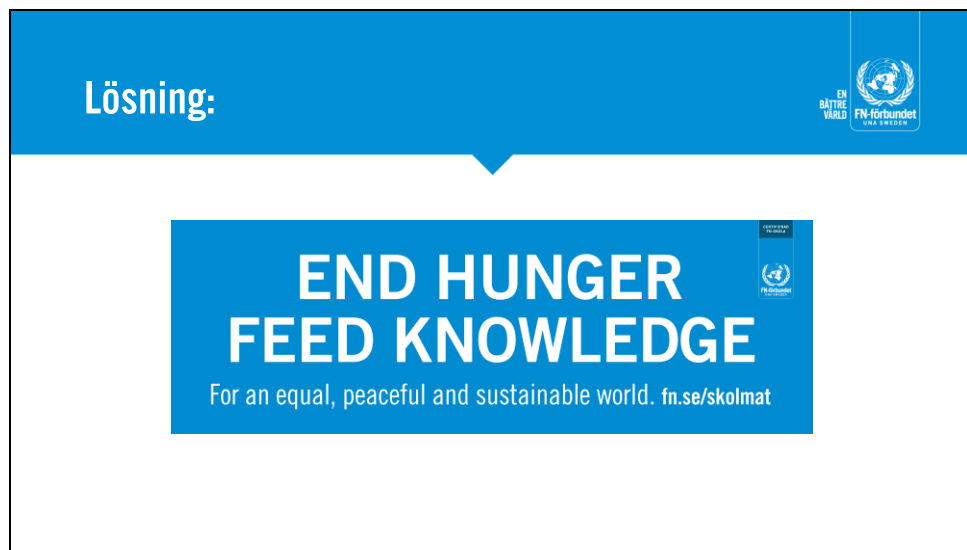

Bild 21:

Genom att stötta och uppmärksamma FN:s olika program, så som WFP, kan vi tillsammans motverka både konflikt och hunger. Genom att öka antalet barn som får möjlighet att gå i skolan kan vi minska både konflikt och hunger.

Diskussionsfrågor

1. Vilka olika aktörer (exempelvis FN, rika och fattiga länders regeringar, företag, organisationer, privatpersoner) behövs för att hungern ska utrotas?
2. Ge exempel på hur vi i Sverige kan arbeta för att uppnå FN:s globala mål om ingen hunger.
3. På vilket sätt hör hunger och konflikt ihop?
4. Tror ni att det är möjligt att utrota hunger och uppnå en fredlig värld?

Bild 22:
Diskussionsfrågor.